

weghen · vpbøren sal. Alzo wi do beden / · alzo bidde wi noch vrüntliken / dat gi dit den · steden jn Liflande vnbeden /· Nu kortliken sande vns de sendeboden · der süluen stede jn Liflande breue / vnde manden vmme dat sylue ghelt / Hir vmme so schinet / · dat juw de bref · is nicht gheworden /· Dat vorscreuene ghelt dat is berede /· Wo dat · dat schot ghehoget · werde / · alzo de artikel spreket / de dar is vp ghemaket /· Men dat schot / dat nu ghezat is / dõt dar to clene bate · Jn *Christo* varet wol. Scriptum die sancti · *Johannis* · ante portam Latinam / nostro sub secreto.

Per proconsules et consules Wisbycenses vestros sinceros.

Adress på baksidan: Honora[*bilibus*]^c viris et circumspectis / amicis nostris sinceris / dominis proconsulibus et consulibus^d · ciuitatis Reualiensis detur.

Rester av sigill på baksidan.

^{a-a} Hopskrivet. ^b Föregås av utprickat juw. ^c Honora ms. ^d Härefter överstruket och utprickat Wisbycenses d.

10162

1380 maj 14

Nyköping

Riddaren Karl Ulfsson av Tofta, konungsdombhavande, och Peter Djäken, underlagman i Södermanland på riddaren Knut Karlssons vägnar, utfärdar dombrev på det råfsteting de höll i Nyköping med allmogen i Rönö härad på annandag pingst 1380 i närvaro av ärlig och välboren man Bo Jonsson, drots i Sverige. Efter oemotsagt utlåtande av nämnden, vilken utgjordes av häradshövdingen 'Mattis Andersson' (Anders Mattsson, se not 1–1), Staffan Stangenberg, Skäring Iliansson, Jöns Spik, Nils i Ökna, Sven i Kvegerö, Lars i Snesta, Peter i Sparsta, Jon Bengtsson, Nils i Ånsund, Jon i Ekeby, Ulf i Sättra och Ragvald i Egla. Utfärdarna dömde riddaren Nils Gädde att till biskop Tord (Gunnarssons) i Strängnäs ombud herr Jakob i Forssa överlämna de 100 ålar som herr Nils berövat biskopens mjölnare Olof vid Täckhammars kvarn. Därtill ska herr Nils böta 40 mark för rånet att erläggas i sänja eller med ed inom sex veckor efter det att han hört brevet, vid vite av 6 mark för lagmansdom och 40 mark till kungens ensak.

Utfärdarna beseglar.

Orig. på perg. (25,1 x 13,3 cm; 12 rader), Sv. Riksarkivet.
SDHK nr 11679.

Regest: RPB nr 1497.

Om underlagmannen Peter (Torstensson) Djäken (Schack av Skylvalla) se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 97, n. 1, och J. E. Almquist i Släkt och hävd 1960, s. 6 f. och s. 24.

Om riddaren Nils Gädde se G. Carlsson i PHT 1951, s. 2 not 2, och ÄSF II, s. 44.

Om kyrkoherden Jakob (Jonsson) i Forssa se M. Collmar, Strängnäs stifts herdaminne I (1977), s. 552 f.

Angående nämndemännen se för häradshövdingen Anders Mattsson Almquist, a.a., s. 105, och för väpnaren Staffan (Nilsson) Stangenberg S. Kraft, Linköpings historia, del 1 (2:a uppl. 1975), s. 211 ff., och G. Tagesson, Biskop och stad. Aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping (2002), s. 404 f.

Om orterna se DMS, Södermanland 2:2.

Jämför även brev 1381 12/7 (SDHK nr 11950), i vilket Nils Gädde och hans hustru Kristina Magnusdotter som förlikning skänker bland annat en ström och ett ålfiske i Täckhammars fors till biskop Tord och domkyrkan i Strängnäs. Angående ålfisket, osämjan därom och om detta brev se G. Lundberg, Bälunge socken under medeltiden (1976), s. 27 ff.

Vý Karl Vlfson aff Thøptom · riddare konungs dom hafuande oc Pæther Dyekn vnderlaghman a herra Knut Karlsons wæghna riddara j Sudhermannalande · kænnomps medh thæssø waro brefue / at tha wy ræfstathing hyoldom j Nycøpunge medh almoghanom aff Rønahundare arom æpter Gudz byrdh · Mccclxxx are annar dagh · pingilzdagha jnnan nærwaro^a erlix oc wælborins mantz Bo Jonssons drozsta j Swerike · æpter thy næmpdin vitnadhe som ær først ¹Mattis Andersson⁻¹ hærædzhøfthinge^b, Staphan Stanginbergh, Skeryung Yliansson · Jønis Spiic · Niclis j Økiom² · Swen j Quikoridhij³, Lafrintz j Snidhastom⁴, Pæther j Sparastom⁵, Jon Bændzson, Niclis j Andasund⁶ · Jon j Ekeby⁷, Vlfuer j Sættrwm⁸ / oc Rangwalder j Ighlom⁹ / oc ængin wilde · mote them ælla oss wædhia / Tiildømpndom wy herra Jacob j Forsom a wærthugs fadhers wæghna herra Thordz medh Gudz forsyn · biscops · j Strængenæs fæm sinnom tyugho alaa · aff herra Niclis Gædda riddara · ther han · røfuadhe aff Olafue møllara thæs fornæmpda biscops Thordz · møllara vidher Thækhamars · quærna · oc a xl marker til thrætis fore ranit jnnan siex vikor æpter thet han brefuit hørt hafuer medh sæmyo ælla swornom edhe vtgifua vidher hans siex marker fore laghmantz dom oc xl marker til konungs · ensak. Datum loco, anno et die quibus supra, nostris sub sigillis.

På baksidan: Tæchammars qwern
Tercia
Dominus Nicholaus Gædda^c dombreff

Sigill på den ur brevets nederkant skurna sigillremsan: nr 1 saknas; nr 2 spetsovalt av ofärgat vax, skadat, 2,7 x 1,8 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 214): + S' [...].

^a De sista fyra bokstäverna svårlästa p.g.a. slitage. ^b Sista bokstaven mycket svårläst p.g.a slitage. ^c Ordet mycket svårläst p.g.a. slitage.

¹⁻¹ Fel för Anders Mattsson; jfr t.ex. DS nr 10168, utfärdat tre dagar senare. ² Troligen Ökna i Sättersta socken (jfr DMS, Södermanland 2:2, s. 273), men kan även syfta på Ökna i Bogsta eller Lids socken. ³ Kvegerö i Torsåkers socken. ⁴ Snesta i Råby socken. ⁵ Sparsta i Lids socken. ⁶ Ånsund i Ludgo socken. ⁷ Troligen Ekeby i Runtuna socken. ⁸ Sättra i Tystberga socken. ⁹ Egla i Bärbo socken.

10163

1380 maj 15

Skänninge

Påvel Gram, häradshövding i Göstrings härad, ger i öppet brev fasta på det vidfästa brevet (DS nr 10116) och förklarar jorden lagligen uppjuden och lagstånden. De tolv fastar som vittnar att allt är lagenligt gjort på tinget är Jöns Ribbing, Jakob i Ljung, Äfle i Mörby, Elof i Mörby, Hannes Kosfeld, Jöns Joarsson i Väderstad, Peter Birgersson i Karleby, Anders i Lärketorp, Ragvald i Norrby, Olof Hemmingsson i Hulje, Joar i Krakstad, och Torsten i Dala.

Utfärdaren beseglar tillsammans med Jöns Ribbing.

Orig. på perg. (20,9 x 8,0 cm, uppveck 1,3 cm; 10 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11681.

Regest: RPB nr 1498.

Om Påvel Gram som häradshövding i Göstrings härad se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 283.